

ER OP AF

De leefwereld als spreekkamer

Utrecht, 15 mei 2008
Jos van der Lans

BEING THERE **DE KERN EN KRACHT IN ZORG EN WELZIJN 2008**
Sociale professionals in de frontlinie
15 MEI 2008 | JAARBEUKS UTRECHT

bewegingen sociaal domein

Is er sprake van een trendbreuk?

Achter de voordeur – stadsmariniers – huisbezoek – vroegtijdige interventie – jeugdveldwachter – straatcoaches –
- thuismentoren – buddy's – outreachende hulpverlening – bemoeizorg – eigen kracht centrales – wijkverpleging - buurtzorg

leefwereld als spreekkamer

professionele mentaliteiten

- tot 1960/65 ER BOVENOP ▼
- tot 1980/85 ER NAAST ■■
- tot 2002 ER VANDAAN ◀▶
- na 2002 ER OP AF ▶▶

1945 – 1965 ER BOVENOP ▼

MAATSCHAPPELIJK DECORUM

- BESCHAVINGSOFFENSIEF / VERSTEDELIJKING
- ONMAATSCHAPPELIJKHEIDSBESTRIJDING
- VERZUILING
- WEDEROPBOUW
- ONTLUIKENDE VERZORGINGSSTAAT

PROFESSIONELE STIJLKENMERKEN ▼

- REGENTESK / HIERARCHISCH
- PATERNALISTISCH
- OP ZOEK NAAR METHODIEKEN

Jaren 60: de wereld op zijn kop

WELVAARTSEXPLOSIË
DOORBRAAK NIEUWE GENERATIE
GRENsverLEGGEND
GEESTverRUIMEND

Lof der onaangepastheid (1961 + 1967)
Normalisering van het abnormale
Romantisering van de afwijking

Bond van WetsOvertreders (BWO)

afdeling Nijmegen

1965 – 1985 ER NAAST ■ ■

PROFESSIONELE STIJLKENMERKEN

- Horizontaal / gelijkheid / gelijkwaardigheid (je/jij-en)
- Anti-autoritair / anti-paternalistisch
- Solidariserend
- Vermaatschappelijking

De markt van welzijn en geluk (1980)

- Aanbod bepaalt vraag
- Professionals scheppen hun eigen werk
- Gevolg: paternalisme-syndroom en het geiten-wollen-sokken-syndroom

omgekeerde beweging

- Privé wereld = no-go-area
- Privacy = heilig
- De beweging wordt omgedraaid:
 - Vroeger: naar mensen toe
 - Moderne tijd: mensen naar de professionals toe

Statuut moderne professionals

- Van bemoeizuchtig naar afwachtend
- Van aanbodgestuurd naar vraaggestuurd
- Van dwingend naar privacy-respecterend
- Van outreachend naar officebased
- Van leefwereld-georiënteerd naar systeemwereld-gericht
- Van intuïtiegestuurd naar protocol/productgestuurd
- Van persoonlijke passie naar organisatorische professionaliteit

BELEIDSWOORDEN overheid

- Decentralisatie
- Overheid op afstand
- Kerntaken – uitbesteden - marktwerking
- Van aanbodsturing naar vraagsturing
- Efficiency (schaalvergroting) – prestatieafspraken / outputsturing
- Burgers centraal

1985 – 2002 ER VANDAAN ◀▶

PROFESSIONELE STIJLKENMERKEN

- HET INITIATIEF LIGT BIJ DE (GEMOTIVEERDE) KLANT
- TERUGTREKKEN IN ORGANISATIES
- VERZAKELIJKING / MANAGEMENT / ORGANISATIES
- PROFESSIONELE ONDERSCHIKKING
- BUREAUCRATISCH-BEDRIJFSMATIGE LOGICA
- GEMANKEERD PROFESSIONEEL ZELFBEWUSTZIJN

SYSTEEMWERELD GEORIENTEERD

FRONTVERWAARLOZING

- Blauw op straat
- Afschaffen woonmaatschappelijk werk
- Verwaarlozing sociale psychiatrie
- Niet interveniëren opvoeding
- Stopwatchzorg / Thuiszorg
- Uitbesteden contactwerk
- Junioren / senioren systemen
- Bewaken in de gevangenissen
- Interventie is een project

Systemewerldorientatie

2002 FORTUYN-REVOLUTIE

OPSTAND VAN DE LEEFWERELD TEGEN
DE SYSTEEMWERELD

EINDE VAN HET PRUDENT-
PROGRESSIEVE TIJDPERK

1. Afwezigheid in leefwereld
2. Behoeftte aan sociale interventie

Trendbreuk

NIEUWE FASE: EROP AF!

- tot 1960/65 ER BOVEN OP ▼
vertrouwen verplichten – gezag
- tot 1980/85 ER NAAST ■■
vertrouwen veronderstellen – identificatie
- tot 2002 ER VANDAAN ◀▶
vertrouwen vragen – vraaggericht
- na 2002 ER OP AF ▶▶
vertrouwen verwerven – empowerment

ER OP AF ▶▶

Achter de voordeur – stadsmariniers – huisbezoek – vroegtijdige interventie – jeugdveldwachter – straatcoaches – thuismentoren – buddy's – outreachende hulpverlening – bemoeizorg – eigen kracht centrales – wijkverpleegsters – buurtzorg – **leefwereld als spreekkamer**

Zelfs de belastingdienst....

VWS Derde voortgangsrapportage WMO

Kort en goed luidt de conclusie dat we "Er op Af" moeten gaan. De kernwoorden zijn: "verbinden van nieuwe rollen en posities", durf, integraliteit, menselijke maat, ruimte voor de professional en non-vrijblijvendheid.

ER OP AF ▶▶ leefwereld als spreekkamer

- Andere professionaliteit (meer mandaat, sturender, dwingender, persoonlijker)
- Andere organisaties (het front is leidend, kantelen naar leefwereld)
- Ander management (informatie, verantwoording, beloning, maatschappelijk rendement)
- Andere kennisverzameling (levende kennis, namen en rugnummers, actiegericht)
- Andere bestuurlijke sturing (frontliniesturing, duurzaam vertrouwen, profs als partners)

The image shows a composite of digital content for 'Eropaf'. On the left is a large green logo with the text 'EROPAF' and a green circle below it. In the center is a screenshot of a social media page for 'Eropaf' with a blue header and various posts. To the right are two smaller images: one titled 'Bemoeien Werkt' showing a person in a white coat, and another titled 'Eropaf!' showing a person in a white coat. At the bottom right, the URL www.eropaf.org is displayed in yellow text.

The image shows a composite of digital content for 'Jos van der Lans'. At the top center, the URL www.josvdlans.nl is displayed in yellow text. Below it is a grid of video thumbnails with titles like 'Koning Burger' and 'Ontrege-len'. On the right side is a book cover for 'Ontrege-len' by Jos van der Lans, with the subtitle 'De herovering van de werkvloer'. The book cover is yellow and red.